Europos Parlamentas
2024-2029

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2025/0101(COD)

26.9.2025

***I
PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl saugių kilmės šalių Sąjungos lygmens sąrašo sudarymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348
(COM(2025)0186 – C10-0069/2025 – 2025/0101(COD))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Alessandro Ciriani

Procedūrų sutartiniai ženklai

*	Konsultavimosi procedūra
***	Pritarimo procedūra
***I	Įprasta teisėkūros procedūra (pirmasis svarstymas)
***II	Įprasta teisėkūros procedūra (antrasis svarstymas)
***III	Įprasta teisėkūros procedūra (trečiasis svarstymas)

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto projekto pakeitimai

Parlamento pakeitimai, išdėstomi dviejuose stulpeliuose

Išbrauktos teksto dalys žymimos ***pusjuodžiu kursyvu*** kairiajame stulpelyje. Keičiamos teksto dalys žymimos ***pusjuodžiu kursyvu*** abiejuose stulpeliuose. Naujas tekstas žymimas ***pusjuodžiu kursyvu*** dešiniajame stulpelyje.

Kiekvieno pakeitimo antraštės pirmoje ir antroje eilutėse nurodoma atitinkama svarstomo teisės akto projekto dalis. Jei pakeitimas susijęs su esamu teisės aktu, kurį siekiama pakeisti teisės akto projektu, antraštėje pridedamos trečia ir ketvirta eilutės, kuriose atitinkamai nurodomas esamas teisės aktas ir keičiama šio teisės akto dalis.

Parlamento pakeitimai, pateikiami konsoliduoto teksto forma

Naujos teksto dalys žymimos ***pusjuodžiu kursyvu***. Išbrauktos teksto dalys nurodomos simboliu ▌ arba perbraukiamos. Keičiamos teksto dalys nurodomos naują tekstą pažymint ***pusjuodžiu kursyvu***, o ankstesnį tekstą išbraukiant arba perbraukiant.
Išimties tvarka nežymimi grynai techninio pobūdžio pakeitimai, kuriuos padarė atitinkamos tarnybos, rengdamos galutinį tekstą.

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS 5

AIŠKINAMOJI DALIS 13

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl saugių kilmės šalių Sąjungos lygmens sąrašo sudarymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348
(COM(2025)0186 – C10-0069/2025 – 2025/0101(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2025)0186),

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 78 straipsnio 2 dalies d punktą, pagal kurias Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C10-0069/2025),

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,

– atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

– atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 60 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Žmogaus teisių pakomitečio nuomonę,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (10-0000/2025),

1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl reglamento
6 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(6) ES šalims kandidatėms šis statusas suteiktas Europos Vadovų Tarybos vieningu sprendimu, priimtu remiantis Europos Komisijos rekomendacija. Visų pirma kalbant apie politinius narystės ES kriterijus, nustatyta, kad ES šalys kandidatės padarė pažangą siekdamos demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumo. Todėl galima daryti išvadą, kad tos trečiosios šalys, kurioms suteiktas ES šalies kandidatės statusas, turėtų būti priskirtos prie saugių kilmės šalių, išskyrus atvejus, kai susiklosto ***šios aplinkybės***: civilio gyvybei ar asmeniui kyla didelė asmeninė grėsmė dėl beatodairiško smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto šalyje metu; atsižvelgiant į šalies veiksmus, buvo priimtos ribojamosios priemonės, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo penktos dalies IV antraštinėje dalyje***, arba kai*** tos šalies prašytojų prašymų patenkinimo visos ES mastu rodiklis yra didesnis nei 20 proc.;	(6) ES šalims kandidatėms šis statusas suteiktas Europos Vadovų Tarybos vieningu sprendimu, priimtu remiantis Europos Komisijos rekomendacija. Visų pirma kalbant apie politinius narystės ES kriterijus, nustatyta, kad ES šalys kandidatės padarė pažangą siekdamos demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą užtikrinančių institucijų stabilumo. Todėl galima daryti išvadą, kad tos trečiosios šalys, kurioms suteiktas ES šalies kandidatės statusas, turėtų būti priskirtos prie saugių kilmės šalių, išskyrus atvejus, kai susiklosto ***bet kurios iš šių aplinkybių***: civilio gyvybei ar asmeniui kyla didelė asmeninė grėsmė dėl beatodairiško smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto šalyje metu***, išskyrus atvejus, kai grėsmė kyla tik konkrečioje geografinėje teritorijoje ir civiliai gyventojai gali naudotis veiksminga apsauga kitoje šalies dalyje***; atsižvelgiant į šalies veiksmus, ***kurie daro poveikį pagrindinėms teisėms ir laisvėms ir kurie yra svarbūs priskiriant trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių,*** buvo priimtos ribojamosios priemonės, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo penktos dalies IV antraštinėje dalyje***;*** tos šalies prašytojų prašymų patenkinimo visos ES mastu rodiklis yra didesnis nei 20 proc.;

Or. en

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl reglamento
6 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(6a) siekiant užtikrinti vienodą šio reglamento taikymą visose valstybėse narėse, būtina nustatyti aiškų ir koordinuotą mechanizmą, pagal kurį būtų nustatoma, kada į Sąjungą įstoti siekianti šalis kandidatė nebeturėtų būti laikoma saugia kilmės šalimi. Siekdama užtikrinti teisinį tikrumą, Komisija turėtų reguliariai ir objektyviai įvertinti atitinkamas aplinkybes ir, kai tinkama, pateikti savo išvadas valstybėms narėms oficialiu pranešimu. Šis pranešimas turėtų būti skelbiamas viešai ir nuo nurodytos datos turėtų vienodai įsigalioti visoje Sąjungoje;

Or. en

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl reglamento
11 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(11) kalbant apie Indiją, remiantis Prieglobsčio agentūros informacija, šiuo metu devynios valstybės narės nacionaliniu lygmeniu priskiria Indiją prie saugių kilmės šalių, o 2024 m. prieglobsčio prašytojų iš Indijos prašymų patenkinimo visos ES mastu rodiklis buvo 2 proc. Šalis ratifikavo pagrindinius tarptautinius žmogaus teisių dokumentus. Indija yra konstitucinė respublika ir parlamentinė demokratija. Nėra jokių požymių, kurie bylotų apie Indijos piliečių išsiuntimą, išvežimą (išvesdinimą) ar ekstradiciją į šalis, kuriose yra grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba nežmoniškas ar žeminantis elgesys. Apskritai nėra realaus pavojaus patirti didelę žalą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1347 15 straipsnyje. Nors kad Indijos baudžiamojoje teisėje mirties bausmė	(11) kalbant apie Indiją, remiantis Prieglobsčio agentūros informacija, šiuo metu devynios valstybės narės nacionaliniu lygmeniu priskiria Indiją prie saugių kilmės šalių, o 2024 m. prieglobsčio prašytojų iš Indijos prašymų patenkinimo visos ES mastu rodiklis buvo 2 proc. Šalis ratifikavo pagrindinius tarptautinius žmogaus teisių dokumentus. Indija yra konstitucinė respublika ir parlamentinė demokratija. Nėra jokių požymių, kurie bylotų apie Indijos piliečių išsiuntimą, išvežimą (išvesdinimą) ar ekstradiciją į šalis, kuriose yra grėsmė, kad jiems bus taikoma mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba nežmoniškas ar žeminantis elgesys. Apskritai nėra realaus pavojaus patirti didelę žalą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1347 15 straipsnyje. Nors kad Indijos baudžiamojoje teisėje mirties bausmė

tebėra įtvirtinta ir šalis nepasirašė Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto antrojo fakultatyvinio protokolo mirties bausmei panaikinti, nuo 2020 m. mirties bausmė praktiškai nevykdoma. Indija ***ratifikavo*** Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą. Indijoje ginkluotas konfliktas nevyksta, todėl dėl grėsmės dėl beatodairiško smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto metu nėra. Apskritai šalyje nevykdomas joks persekiojimas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1347 9 straipsnyje;	tebėra įtvirtinta ir šalis nepasirašė Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto antrojo fakultatyvinio protokolo mirties bausmei panaikinti, nuo 2020 m. mirties bausmė praktiškai nevykdoma. Indija ***pasirašė*** Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą. Indijoje ginkluotas konfliktas nevyksta, todėl dėl grėsmės dėl beatodairiško smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto metu nėra. Apskritai šalyje nevykdomas joks persekiojimas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1347 9 straipsnyje;

Or. en

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl reglamento
16 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(16) ***vis dėlto,*** atsižvelgiant į tai, kad Bangladeše, Kolumbijoje, Egipte, Indijoje, Maroke ir Tunise, taip pat Kosove, kaip potencialioje narystės Sąjungoje siekiančioje šalyje kandidatėje, apskritai nėra pavojaus patirti persekiojimą ar didelę žalą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) 2024/1347, kaip matyti ir iš labai žemo prieglobsčio prašymų patenkinimo rodiklio, šios šalys ***turėtų*** būti Sąjungos lygmeniu priskirtos prie saugių kilmės šalių;	(16) atsižvelgiant į tai, kad Bangladeše, Kolumbijoje, Egipte, Indijoje, Maroke ir Tunise, taip pat Kosove, kaip potencialioje narystės Sąjungoje siekiančioje šalyje kandidatėje, apskritai nėra pavojaus patirti persekiojimą ar didelę žalą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) 2024/1347, kaip matyti ir iš labai žemo prieglobsčio prašymų patenkinimo rodiklio, ***gali būti daroma išvada, kad*** šios šalys ***atitinka kriterijus, kad galėtų*** būti Sąjungos lygmeniu priskirtos prie saugių kilmės šalių***. Tai nedaro poveikio valstybių narių galimybei nacionaliniu lygmeniu priskirti kitas trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių ir galimam būsimam papildomų trečiųjų šalių priskyrimui prie saugių kilmės šalių Sąjungos lygmeniu, priimant būsimus Reglamento (ES) 2024/1348 pakeitimus;***

Or. en

Pagrindimas

Siekiant išsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių lankstumą reaguojant į kintančias

aplinkybes, tikslinga paaiškinti, kad Sąjungos lygmeniu sudarius bendrą saugių kilmės šalių sąrašą valstybėms narėms neužkertamas kelias palikti arba priimti nacionalinius kitų trečiųjų šalių, priskiriamų prie saugių šalių, sąrašus ir neatmetama galimybė ateityje į ES sąrašą įtraukti papildomų trečiųjų šalių.

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl reglamento
18 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(18) atsižvelgiant į tai, kad migracijos padėtis gali sparčiai pasikeisti ir dėl mišrių srautų, kuriuos sudaro didelė dalis asmenų, turinčių mažas galimybes gauti tarptautinę apsaugą, atvykimo didėja spaudimas, valstybės narės turėtų galėti pradėti taikyti Reglamento (ES) 2024/1348 ***41*** straipsnio 1 dalies j punkte nustatytą pagrindą paspartinti prašymų nagrinėjimą anksčiau nei bus pradėtas taikyti tas reglamentas. Taip valstybės narės galėtų greitai ir lanksčiai reaguoti į migracijos srautų pokyčius. Atsižvelgiant į tai, kad tokių prašytojų prašymai, tikėtina, yra nepagrįsti, greitai juos nagrinėdamos pagal paspartintą arba pasienio procedūrą prieglobsčio ir migracijos institucijos galėtų veiksmingiau įvertinti autentiškus prašymus, greičiau priimti sprendimus ir taip prisidėti prie geresnio ir patikimesnio prieglobsčio ir grąžinimo politikos veikimo, visapusiškai gerbiant pagrindines teises;	(18) atsižvelgiant į tai, kad migracijos padėtis gali sparčiai pasikeisti ir dėl mišrių srautų, kuriuos sudaro didelė dalis asmenų, turinčių mažas galimybes gauti tarptautinę apsaugą, atvykimo didėja spaudimas, valstybės narės turėtų galėti pradėti taikyti Reglamento (ES) 2024/1348 ***42*** straipsnio 1 dalies j punkte nustatytą pagrindą paspartinti prašymų nagrinėjimą anksčiau nei bus pradėtas taikyti tas reglamentas. Taip valstybės narės galėtų greitai ir lanksčiai reaguoti į migracijos srautų pokyčius. Atsižvelgiant į tai, kad tokių prašytojų prašymai, tikėtina, yra nepagrįsti, greitai juos nagrinėdamos pagal paspartintą arba pasienio procedūrą prieglobsčio ir migracijos institucijos galėtų veiksmingiau įvertinti autentiškus prašymus, greičiau priimti sprendimus ir taip prisidėti prie geresnio ir patikimesnio prieglobsčio ir grąžinimo politikos veikimo, visapusiškai gerbiant pagrindines teises;

Or. en

Pakeitimas 6

Pasiūlymas dėl reglamento
1 straipsnio 1 pastraipos 1 punkto a papunktis
Reglamentas (ES) 2024/1348
62 straipsnio 1 dalies įžanginė dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
1. Šalys, kurioms suteiktas į Sąjungą	1. Šalys, kurioms suteiktas į Sąjungą

įstoti siekiančių šalių kandidačių statusas, Sąjungos lygmeniu priskiriamos prie saugių kilmės šalių, išskyrus atvejus, kai susiklosto viena ar kelios iš šių aplinkybių:	įstoti siekiančių šalių kandidačių statusas, Sąjungos lygmeniu priskiriamos prie saugių kilmės šalių, išskyrus atvejus, kai ***jose*** susiklosto viena ar kelios iš šių aplinkybių:

Or. en

Pakeitimas 7

Pasiūlymas dėl reglamento
1 straipsnio 1 pastraipos 1 punkto a papunktis
Reglamentas (ES) 2024/1348
62 straipsnio 1 dalies a punktas

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
a) civilio gyvybei ar asmeniui kyla didelė asmeninė grėsmė dėl beatodairiško smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto šalyje metu;	a) civilio gyvybei ar asmeniui kyla didelė asmeninė grėsmė dėl beatodairiško smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto šalyje metu***, išskyrus atvejus, kai grėsmė kyla tik konkrečioje geografinėje teritorijoje ir civiliai gyventojai gali naudotis veiksminga apsauga kitoje šalies dalyje***;

Or. en

Pakeitimas 8

Pasiūlymas dėl reglamento
1 straipsnio 1 pastraipos 1 punkto a papunktis
Reglamentas (ES) 2024/1348
62 straipsnio 1 dalies b punktas

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
b) atsižvelgiant į šalies veiksmus, buvo priimtos ribojamosios priemonės, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo penktos dalies IV antraštinėje dalyje***,***	b) atsižvelgiant į šalies veiksmus, ***kurie daro poveikį pagrindinėms teisėms ir laisvėms ir kurie yra svarbūs priskiriant trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, kaip numatyta 61 straipsnyje,*** buvo priimtos ribojamosios priemonės, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo penktos dalies IV antraštinėje dalyje***;***

Or. en

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl reglamento
1 straipsnio 1 pastraipos 1 punkto a papunktis
Reglamentas (ES) 2024/1348
62 straipsnio 1 dalies 1 a pastraipa (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	Komisija reguliariai vertina, ar kuri nors iš a, b arba c punktuose nurodytų aplinkybių taikoma į Sąjungą įstoti siekiančiai šaliai kandidatei. Tokiu atveju ji pateikia oficialų pranešimą valstybėms narėms, kuriame nurodo datą, nuo kurios atitinkama šalis Sąjungos lygmeniu nebelaikoma saugia kilmės šalimi;

Or. en

Pagrindimas

Siekiant užtikrinti vienodą šio reglamento taikymą visose valstybėse narėse ir garantuoti teisinį tikrumą, būtina nustatyti aiškų ir koordinuotą mechanizmą, pagal kurį būtų nustatoma, kada į Sąjungą įstoti siekianti šalis kandidatė nebeturėtų būti laikoma saugia kilmės šalimi arba gali būti vėl į jį įrašyta po priskyrimo sustabdymo.

Pakeitimas 10

Pasiūlymas dėl reglamento
1 straipsnio 1 pastraipos 1 punkto a papunktis
Reglamentas (ES) 2024/1348
62 straipsnio 1 dalies 1 b pastraipa (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	Komisija taip pat pateikia oficialų pranešimą valstybėms narėms, kai padaro išvadą, kad a, b arba c punktuose nurodytos aplinkybės nebeegzistuoja. Tokiais atvejais šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių Sąjungos lygmeniu gali būti atnaujintas nuo pranešime nurodytos dienos.

Or. en

Pagrindimas

Siekiant užtikrinti vienodą šio reglamento taikymą visose valstybėse narėse ir garantuoti teisinį tikrumą, būtina nustatyti aiškų ir koordinuotą mechanizmą, pagal kurį būtų nustatoma, kada į Sąjungą įstoti siekianti šalis kandidatė nebeturėtų būti laikoma saugia kilmės šalimi arba gali būti vėl į jį įrašyta po priskyrimo sustabdymo.

Pakeitimas 11

Pasiūlymas dėl reglamento
1 straipsnio 1 pastraipos 2 punkto a papunktis
Reglamentas (ES) 2024/1348
79 straipsnio 2 pastraipa

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
„Vis dėlto 59 straipsnio 2 dalis, 61 straipsnio 2 dalis ir 61 straipsnio 5 dalies b punktas taikomi nuo Reglamento (ES).../... [kuriuo dėl saugios ***trečiosios*** šalies koncepcijos taikymo pagal Direktyvos 2013/32/ES 36 ir 37 straipsnius ir saugios ***kilmės*** šalies koncepcijos taikymo pagal Direktyvos 2013/32/ES 38 straipsnį iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348] įsigaliojimo dienos;	„Vis dėlto 59 straipsnio 2 dalis, 61 straipsnio 2 dalis ir 61 straipsnio 5 dalies b punktas taikomi nuo Reglamento (ES).../... [kuriuo dėl saugios ***kilmės*** šalies koncepcijos taikymo pagal Direktyvos 2013/32/ES 36 ir 37 straipsnius ir saugios ***trečiosios*** šalies koncepcijos taikymo pagal Direktyvos 2013/32/ES 38 straipsnį iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348] įsigaliojimo dienos**.“**;

Or. en

AIŠKINAMOJI DALIS

Šis pasiūlymas yra strateginis ir būtinas žingsnis stiprinant Europos Sąjungos veiklą prieglobsčio ir migracijos srityje, nes juo siekiama sustiprinti saugios kilmės šalies koncepcijos taikymą, be kita ko, sudarant saugių trečiųjų kilmės šalių sąrašą ES lygmeniu ir numatant tam tikrų Prieglobsčio ir migracijos pakto nuostatų, visų pirma išdėstytų Reglamente (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (toliau – Prieglobsčio procedūros reglamentas), taikymą, kuris dabar numatytas 2026 m. birželio mėn.

Be to, kad ES lygmeniu saugioms kilmės šalims priskiriamos šalys, kurioms suteiktas šalių kandidačių statusas, kartu su viena potencialia įstoti į ES siekiančia šalimi kandidate, ir sudaromas kitų šalių, kurios ES lygmeniu laikomos saugiomis kilmės šalimis, sąrašas (pateiktas II priede), pasiūlyme dėl reglamento suteikiama galimybė saugioms šalims priskirti tam tikras šalis, išskyrus konkrečias jų teritorijos dalis arba aiškiai identifikuojamas asmenų kategorijas, taip suteikiant valstybėms narėms daugiau lankstumo nacionaliniu lygmeniu. Be to, suteikiama daugiau galimybių nagrinėti trečiųjų šalių, kurių atveju sprendimų suteikti tarptautinę apsaugą ES lygmeniu dalis yra 20 proc. arba mažesnė, piliečių prašymus taikant pasienio procedūrą arba paspartintą procedūrą.

Sparčiai kintant geopolitinei ir migracijos padėčiai Sąjunga ryžtingai ėmėsi esminių pokyčių migracijos srautų valdymo srityje, palaipsniui atsisakydama neveiksmingų požiūrių į ankstesnius modelius. Ši nauja politika ir reglamentavimo kryptis grindžiamos struktūriškesne, pragmatiškesne ir nuoseklesne vizija, atitinkančia neatidėliotinus saugumo, veiksmingumo ir solidarumo poreikius, ir atspindi aiškią valią aprūpinti Sąjungą bendromis, savalaikėmis ir teisiškai patikimomis priemonėmis, kuriomis būtų galima saugiai ir tvariai spręsti migracijos problemas, visapusiškai laikantis pagrindinių Europos teisinės sistemos principų. Iš tiesų, pasiūlymu paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, pripažintų ES pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant teisę į prieglobstį ir apsaugą nuo grąžinimo, kaip numatyta Chartijos 18 ir 19 straipsniuose.

Todėl Komisijos pasiūlymas yra palankiai vertinamas pripažįstant jo strateginę vertę, kuri leidžia iš anksto įgyvendinti skubiausias ir operatyviausias pakto nuostatas, stiprinant Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimą veikti jau trumpuoju laikotarpiu.

Šis pagreitis, palyginti su pradiniu laikotarpiu, yra pagrįstas poreikiu užtikrinti, kad iki 2026 m. birželio mėn. Sąjunga ir valstybės narės neliktų be tinkamų priemonių, atsižvelgiant į tai, kad į migracijos spaudimą ir iššūkius, susijusius su grąžinimu, sienų valdymu ir tarptautinės apsaugos prašymų valdymu, reikia reaguoti greitai ir veiksmingai. Šis pasiūlymas dėl reglamento turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, nes juo siekiama įtvirtinti sąvokos „saugi kilmės šalis“, kaip pagrindinės priemonės palengvinti ir paspartinti prašymų, kurie gali būti nepagrįsti, nagrinėjimą ir užtikrinti veiksmingesnį ir patikimesnį Europos prieglobsčio sistemos valdymą, praktinį taikymą.
Atsižvelgiant į tai, manoma, kad labai svarbu skubiai išnagrinėti ir patvirtinti pasiūlymą, vengiant delsimo, kuris pakenktų jo veiksmingumui.
Kaip numatyta, pasiūlymu prie saugių kilmės šalių Sąjungos lygmeniu priskiriamos šalys kandidatės ir viena potenciali kandidatė tapti ES nare (Kosovas) bei dar šešios kitos šalys (Bangladešas, Kolumbija, Egiptas, Indija, Marokas ir Tunisas). Pagal Prieglobsčio procedūros

reglamentą, kai tarptautinės apsaugos prašytojas atvyksta iš saugios kilmės šalies, prašymo nagrinėjimas paspartinamas ir baigiamas ne vėliau kaip per tris mėnesius. Be to, jei prašytojui dar nesuteiktas leidimas atvykti į valstybių narių teritoriją, valstybė narė gali nagrinėti prašymą pagal pasienio procedūrą.

Todėl, kiek tai susiję su įtraukimu į sąrašą, pritariame Komisijos sprendimui prie saugių kilmės šalių priskirti tas šalis, kurios įgijo šalies kandidatės ar į Europos Sąjungą įstoti siekiančios potencialios kandidatės statusą. Manome, kad šis pasirinkimas yra teisingas ir atitinka dabartinę teisinę sistemą, nes jis grindžiamas ne tik automatine prezumpcija, bet ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros (EUAA) atlikta technine ir daugiapakope analize. Šioje analizėje nuodugniai įvertinta teisinė, institucinė ir pagrindinių teisių padėtis kiekvienoje šalyje, neatsižvelgiant į jos stojimo kelią.

Taikomi Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų reglamente (ES) 2024/1347 ir pačiame Prieglobsčio procedūros reglamente nustatyti kriterijai, įskaitant patikrinimą, ar nėra sistemingo persekiojimo, didelės žalos ir struktūrinių žmogaus teisių pažeidimų. Todėl priskyrimas grindžiamas objektyviais, patikrinamais ir suderintais parametrais Sąjungos lygmeniu, visapusiškai laikantis tarptautinės teisės ir pagrindinių ES teisinės sistemos principų.

Be to, pasiūlyme atsižvelgiama į tai, kad gali kilti tam tikrų problemų, todėl numatytas dinamiškos sąrašo peržiūros mechanizmas, leidžiantis sustabdyti arba papildyti šį priskyrimą atsižvelgiant į kintančią padėtį.
Vis dėlto, siekiant užtikrinti vienodą reglamento taikymą visose valstybėse narėse ir didesnį teisinį tikrumą, manoma, kad tikslinga padaryti keletą teksto pakeitimų, siekiant geriau pagrįsti sustabdymą pagrindžiančias sąlygas ir nustatyti aiškų ir suderintą mechanizmą, pagal kurį būtų nustatoma, kada šalis kandidatė, siekianti stoti į Sąjungą, nebegali būti laikoma saugia kilmės šalimi arba gali būti vėl priskirta prie saugių šalių po sustabdymo. Todėl manoma, kad Komisija turėtų reguliariai ir objektyviai įvertinti atitinkamas aplinkybes ir oficialiai pranešti valstybėms narėms apie tų vertinimų rezultatus. Šis pranešimas turėtų būti skelbiamas viešai ir nuo nurodytos datos turėtų vienodai įsigalioti visoje Sąjungoje.

Taip pat pritariame priede išvardytų šalių priskyrimui, nes tai yra konkretus ir būtinas žingsnis kuriant tikrai bendrą, nuoseklią ir veikiančią Europos prieglobsčio sistemą. Reikia dar kartą pabrėžti, kad bet koks priskyrimas grindžiamas EUAA atlikta išsamia technine analize, pagrįsta kvalifikuotais šaltiniais ir objektyviais ES reglamentuose apibrėžtais kriterijais, kurie yra skaidrūs ir prieinami, nes Parlamento nariai gali jais naudotis pagal galiojančias taisykles ir turėdami prieigą prie šaltinių.
Į sąrašą įtrauktos šalys buvo įvertintos remiantis jų gebėjimu struktūriškai užtikrinti, kad nebūtų persekiojimo ir didelės žalos, taip pat teisinės ir institucinės apsaugos mechanizmų buvimu. Tačiau, laikantis individualaus vertinimo principo ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą, saugumo prezumpcija pavienių asmenų atvejais gali būti paneigiama.

Reikėtų pabrėžti, kad priskyrimas saugioms kilmės šalims suteikia visas galimybes individualiai vertinti prašymus ir suteikia kiekvienam prašytojui teisę įrodyti savo asmeninį pažeidžiamumą ar riziką, laikantis ES teisės aktuose nustatytų garantijų. Kitaip tariant, pasiūlymu nepanaikinamas individualizuoto vertinimo principas, bet jis integruojamas į veiksmingesnę sistemą, kuri sumažina piktnaudžiavimo riziką ir leidžia sutelkti išteklius sudėtingiausiems ir pažeidžiamiausiems atvejams, kuriems, paradoksalu, bet šiuo metu

taikomos sankcijos. Paspartintų procedūrų taikymas prilygsta ne teisės į prieglobstį atsisakymui, o sistemos, kuri šiuo metu yra perkrauta ir struktūriškai lėta, racionalizavimui.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Europos Komisija paprašė EUAA savo analizę sutelkti į ribotą skaičių šalių, atrinktų remiantis objektyviais kriterijais, įskaitant mažesnį nei 5 proc. pripažinimo lygį. Taikant šį metodą buvo galima sudaryti trumpą praktišką sąrašą, kuris yra naudingas siekiant greitai pradėti procesą. Tačiau akivaizdu, kad šiuo sąrašu neišsprendžiamas galimas saugios kilmės šalies sąvokos taikymas.
Tai yra atskaitos taškas, kuris gali būti iš dalies pakeistas ir išplėstas, taip pat atsižvelgiant į kitus elementus, įskaitant šalis, kurios jau įtrauktos į daugelio valstybių narių nacionalinius sąrašus.

Apibendrinant, pasiūlymas visiškai atitinka strateginę Europos prieglobsčio sistemos reformos viziją, kuria siekiama įveikti buvusį neveiksmingumą ir sukurti modelį, grindžiamą aiškiomis taisyklėmis, valstybių narių bendradarbiavimu, saugumu ir pagrindinių teisių apsauga. Ankstyvas saugių kilmės šalių sąrašo ir kitų pasiūlymo elementų priėmimas yra ne tik konkretus žingsnis siekiant patikimesnės ir veiksmingesnės sistemos, bet ir aiškus politinis signalas, kad Sąjunga yra pasirengusi veikti ir ryžtingai, žmogiškai, veiksmingai ir žvelgdama į priekį spręsti migracijos problemas.
Remiant šį pasiūlymą, pasirenkama Europa, kuri labiau atitinka savo vertybes, yra saugesnė ir teisingesnė.
Tai reiškia, kad reikia įdiegti operatyvinius sprendimus, kuriais būtų stiprinamas piliečių pasitikėjimas ir valstybių narių bendradarbiavimas.